

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax: +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRĂREA NR. 409
din 22.07.2009**

Dosar nr.: 217/2009

Petiția nr.: 5220 din data 19.05.2009

Petent: M. V.

Reclamat: R. M.

**Obiect: lezarea dreptului la demnitate personală, pe motivul originii etnice
(minoritatea romă)**

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

I.1.1. M. V. cu domiciliul în
București

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. R. M. cu domiciliul în
București

II. Obiectul sesizării

**2.1. Sesizarea petentului vizează afirmații adresate de reclamată ce
lezază dreptul la demnitate personală, în opinia sa, pe motivul originii etnice**

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

**3.1. Prin petiția înregistrată cu nr. 5220 din 19.05.2009, petentul solicită
constatarea existenței unei fapte de discriminare săvârșită prin imputarea unor
afirmații exprimate prin cuvinte jignitoare de către reclamată, pe criteriul originii
etnice (apartenența la minoritatea romă).**

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare.

4.2. Prin adresa cu nr. 5399 din 25.05.2009 a fost citat petentul. Prin adresa cu nr. 5400 din 25.05.2009 a fost citată reclamata. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 30.06.2009.

4.3. La termen părțile nu s-au prezentat.

4.4. Petentul și-a susținut petiția inițială, astfel cum a fost formulată, prin adresa înregistrată cu nr. 6616 din 02.07.2009.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Pe fond, petentul susține că reclamata i-a atribuit cuvinte jignitoare doar pentru că acesta este de etnie romă. Astfel, petentul susține că în data de 22 octombrie 2008 a mers la locuința fiului său iar reclamata l-a oprit și l-a întrebat cine i-a murdărit geamurile cu fecale. Petentul i-a răspuns că nu știe pentru că nu locuiește în acel imobil. Atunci reclamata a început să-l drăcuie, să-l numească țigan și „să fie al dracu Hitler că nu i-a omorât pe toți”.

5.1.2. Petentul arată că în data de 20 noiembrie 2008 a avut discuții cu reclamata, însă de data aceasta a mers la secția 8 poliție și a făcut plângere împotriva acesteia. Reclamata a afirmat, între altele, următoarele: „las că vă fac eu fira-ți ai dracului de țigani, al dracului Hitler că nu va omorât pe toți”.

5.1.3. De asemenea, petentul susține că în data de 03 mai 2009 se afla în curtea imobilului unde locuiește fiul său și monta un cort tip umbrelă. A urmat strângerea și depozitarea a unui număr de 50-60 jumătăți de cărămidă lângă clădirea vecină. Reclamata a venit și l-a apostrofat, iar în final a luat toate cărămidzile și le-a aruncat în mijlocul curții, lovindu-l pe petent cu una peste picior.

5.1.4. Petentul mai susține că duminică, 17 mai 2009, a mers iar la fiul său. Fiind în curte cu câinele, reclamata l-a luat la întrebări cine a făcut mizerie pe scara sa. Petentul i-a răspuns că nu câinele fiului său a făcut mizeria ci se poate o pisică, în imobil mai locuind un vecin care are 3 pisici. Reclata a început iar să-l drăcuie, să-l blesteme și să-i spună că: „după ce că este strâmb îi mai arde și de câini”.

5.1.5. Petentul arată că a făcut nenumărate plângeri la poliție însă nu s-a luat nicio măsură împotriva reclamatei și depune o listă cu dosare aflate pe rolul instanțelor judecătorești privind litigii cu locatarii din imobilul în care locuiește reclamata.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. Coroborând aspectele reținute obiectului sesizării, astfel cum este formulată, Colegiul Director se raportează la prevederile art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Potrivit art. 2 alin. 5 "Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv".

6.2. Hărțuirea reprezintă o formă de discriminare, introdusă de legiuitorul român în procesul de transpunere a prevederilor Directivei Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000, și prevederile Directivei Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000.

6.3. În acest sens, reținem că în materia legislației nediscriminare, astfel cum este transpus *aquis-ul* comunitaire, pentru a ne găsi în situația unei fapte de hărțuire este necesară întrunirea cumulativă a elementelor constitutive acesteia. Astfel, fapta de victimizare se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbraca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, gesturi, acte sau fapte etc.

6.4. Mobilul sau cauza comportamentului este determinat de un criteriu interent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o listă neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant”. Caracterul neexhaustiv este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese. Sintagma „sau orice alt criteriu”, practic oferă posibilitatea reținerii oricărui alt element nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea forme de discriminare denumită ca hărțuire.

6.5. Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest aspect este cu atât mai evident cu cât însăși Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane,

fără deosebire de origine rasială sau etnică, definește hărțuirea în art. 2 alin.3 ca „un comportament nedorit pe bază de etnie sau rasă care are ca scop sau ca efect violarea demnității unei persoane și crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensiv.”

6.6. Includerea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul communautaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care crează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia. (vezi „A comparison between the EU Racial Equality Directive and the Starting Line” în I.Chopin and J.Niessen, *The Starting line and the Incorporation of the Racial Equality Directive into National Laws of the EU Member States and Accession States*, 2001, pag. 26, 27.)

6.7. Colegiul Director, constată că este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, ceea ce presupune, în primă instanță, constatarea existenței afirmațiilor și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor, sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

6.8. Referindu-ne la afirmații care pot face obiectul unor plângeri deduse soluționării, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a statuat în jurisprudența sa, este necesară constatarea existenței/inexistenței afirmațiilor precum și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite. Astfel, utilizarea unor sintagme precum „țigan/țigani”, „rom/romi”, „homosexuali”, „sidos” „cioară/ciori”, etc., referitoare la anumite categorii de persoane trebuie analizate contextual raportate la întreg, având în vedere modul și locul în care au fost făcute, motivul, declarațiile, articolele, publicațiile, titlul articolelor cât și conținutul acestora, punctele de vedere ale celor care le-au scris sau prezentat, modul și contextul în care au fost făcute precum și impactul, efectul acestora. (în acest sens, Hotărârea nr. 212 din 02.09.2005 privind folosirea expresiilor „homosexual”, Hotărârea nr.323 din 28.11.2005, privind afirmații de genul „romi expulzați din statele civilizate, din cauza infracțiunilor comise. Ei ne fac de râs...”, Hotărârea nr.9 din 17.01.2006 privind folosirea expresiilor „țigani”, Hotărârea nr. 165 din 06.06.2006 privind afirmații la adresa minorității maghiare, Hotărârea nr.251 din 07.06.2006 privind afirmații de genul „cioara” și altele).

6.9. Raportat la obiectul petiției și înscrisurile aflate la dosar, Colegiul Director, pornind de la premisa statuată prin principiul „testis unus, testis nullus” conform căruia nu este suficient un singur martor pentru a se stabili adevărul într-un proces, nu poate aprecia izolat forța probantă a afirmațiilor petentului, deoarece ele nu numai că nu pot fi coroborate dar nu sunt indicate niciun fel de mijloace de probă în acest sens. De altfel, Colegiul observă că petentul nu a indicat persoane care ar putea susține aspectele din plângere, ori orice mijloc

probatoriu, inclusiv înregistrări audio-video. În acest sens, Colegiul nu poate reține din ansamblul situației de fapt și a înscrisurilor existente dosarului, probe care să ateste afirmațiile petentului în sensul celor cuprinse în plângerea formulată.

6.10. Colegiul Director subliniază faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane.

6.11. Tratamentele discriminatorii are de cele mai multe ori ca scop însăși și în situația în care nu vizează, poate avea ca efect, umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratatând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

6.12. Însă raportat la dosarul în speță, Colegiul nu poate reține din ansamblul situației de fapt și a înscrisurilor aflate la dosar, probe în sensul reținerii incidentei prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. în privința faptelor sesizate nu se pot reține mijloace de probă care să determine incidența art.2 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

2. clasarea dosarului;

3. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

4. o copie a hotărârii se va transmite părinților: M. V cu domiciliul
București; R. M cu domiciliul în str.
București.

VII. Modalitatea de plată a amenzii
Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU - Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

Data redactării 07.08.2009

Red. D.G., Tehnored. A.P., 3 exemp.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

